

MRF 2023.200

EU-Domstolens dom af 7. december 2023, 7. afd., sag C-587/22, Kommissionen mod Ungarn

Ungarn dømt for ikke at have etableret den i spildevandsdirektivet krævede kloakering af byområder og rensning af spildevand i over 20 byområder.

Efter byspildevandsdirektivet (91/271) art. 3 skal medlemsstaterne sikre, at alle byområder med en spildevandsudledning på over 15.000 personækvivalent har etableret kloakering, medmindre der sikres andre egnede måder til at imødegå forurening fra spildevand. Hvis spildevandet ledes ud til følsom recipient, er grænsen 10.000 personækvivalent, og medlemsstaterne skal efter art. 5 kortlægge disse følsomme vandområder. Efter direktivets art. 4 skal medlemsstaterne tillige sikre, at der for alle byområder med udledning på over 5.000 personækvivalent er etableret effektiv rensning, som overholder de udledningskrav, der fremgår af direktivets bilag I, og efter art. 10 skal medlemsstaterne etablere spildevandsrensningsanlæg, der kan opfylde kravene. Efter art. 15 skal medlemsstaterne etablere fornøden kontrol og

overvågning af alle vandområder. Da Kommissionen fandt, at mange ungarske byer ikke havde etableret kloaknet, og at der ikke var gennemført spildevandsrensning eller etableret det fornødne antal anlæg, som opfyldte direktivets krav, indledte Kommissionen en traktatbrudssag. På grundlag af de fremlagte oplysninger fandt EU-Domstolen, at Ungarn havde overtrådt den i spildevandsdirektivet krævede kloakering af byområder og rensning af spildevand i over 20 byområder. Derimod blev Kommissionens påstand om, at Ungarn ikke havde gennemført den i spildevandsdirektivets art. 15 krævede overvågning af spildevandsudledninger, da denne påstand ikke var underbygget af substantielle oplysninger fra Kommissionen.

Kommentar: Dommen omhandler byspildevandsdirektivet (91/271), der for over 30 år siden blev vedtaget efter forslag fra bl.a. Danmark (i øvrigt sammen med nitratdirektivet). I dansk ret er direktivet forudsat gennemført ved reglerne i miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 1, suppleret af adgangen til at meddele påbud til disse anlæg efter § 30 samt af spildevandsplanerne efter § 32 vedrørende kloakering. Til forskel fra flere andre af EU's miljødirektiver har byspildevandsdirektivet ikke efterfølgende været genstand for nævneværdig opmærksomhed i dansk klagenævnspraksis, hvilket ligeledes illustreres af, at direktivet er forbigået i Møller: Miljøbeskyttelsesloven med kommentarer, 2. udg., 2019, hvilket formentlig er sket ud fra en forventning om, at direktivets regler er gennemført i dansk ret, uden der ses overvejelser om, hvorvidt direktivets ganske detaljerede krav til kontrolmåling for forskellige stoffer er gennemført, om de afspejles i konkrete tilladelser, og om de håndhæves. Der er enkelte domme, hvor et kommunalt spildevandsanlæg er idømt strafansvar for overtrædelse af krav til spildevandsrensning, som f.eks. MAD 2004.582 V og enkelte domme om overtrædelse af vilkår i en spildevandstilladelse som MAD 2009.2588 B, men ellers savnes praksis, der kan belyse, om de kommunalt ejede spildevandsanlæg overholder udledningskravene, og der ses ikke eksempler på, at der ved prøvelse af klager over tilladelser til spildevandsanlæg er rejst spørgsmål om, hvorvidt vilkårene modsvarer spildevandsdirektivets krav til rensning, grænseværdier og kontrolmålinger. Se tillige sag C-22/20 (MRF 2021.196/2), hvor Sverige blev dømt for mangler i gennemførelse af byspildevandsdirektivet, samt sag C-328/22 (MRF 2023.198), hvor Slovenien blev dømt for manglende gennemførelse af byspildevandsdirektivet. Som det fremgår af kommentaren til sidstnævnte dom, har Kommissionen i oktober 2022 fremsat forslag til en omarbejdning af byspildevandsdirektivet, som fortsat (i december 2023) er under behandling i Rådet og Europa-Parlamentet.

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Syvende Afdeling)

7. december 2023*

»Traktatbrud – miljø – direktiv 91/271/EØF – rensning af byspildevand – artikel 3 – kloaknet – individuelle systemer – artikel 4 – sekundær eller tilsvarende rensning – artikel 5 – følsomme områder – artikel 15 – overvågning af udledninger«

I sag C-587/22,

angående et traktatbrudssøgsmål i henhold til artikel 258 TEUF, anlagt den 8. september 2022,

Europa-Kommissionen ved E. Sanfrutos Cano og A. Sipos, som befuldmægtigede,

sagsøger,

mod

Ungarn ved Zs. Biró-Tóth og M.Z. Fehér, som befuldmægtigede,

sagsøgt,

har

DOMSTOLEN (Syvende Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, F. Biltgen, og dommerne J. Passer (refererende dommer) og M.L. Arastey Sahún,

generaladvokat: N. Emiliou,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

* Processprog: ungarsk.

Dom

- 1 Europa-Kommissionen har i stævningen nedlagt påstand om, at det fastslås, at:
  - Ungarn har tilsidesat sine forpligtelser i henhold artikel 3, 4 og 10 i Rådets direktiv 91/271/EØF af 21. maj 1991 om rensning af byspildevand (EFT 1991, L 135, s. 40), idet denne medlemsstat ikke har truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at sikre, at byområderne Békés, Dabas, Dunavarsány, Hódmezővásárhely, Keszthely, Kéthely, Kiskunhalas, Köröm, Marcali, Mezőtúr, Nagykőrös, Pilisvörösvár, Soltvadkert, Szécsény, Szentendre, Szentés, Szigetszentmiklós, Tököl, Tolna, Veresegyház, Zalaegerszeg og Zalakaros (Ungarn) er forsynet med kloaknet til opsamling af byspildevand og tilsluttet disse kloaknet, eller at individuelle systemer til opsamling af byspildevand eller andre egnede systemer sikrer samme miljøbeskyttelsesniveau som kloaknettene og rensning, og idet den heller ikke har sikret, at byspildevand, der tilledes kloaknet, før udledningen underkastes sekundær rensning eller en tilsvarende rensning.
  - Ungarn har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 5 og 10 i direktiv 91/271, idet denne medlemsstat ikke har truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at sikre, at byspildevand fra byområderne Keszthely, Kéthely, Marcali, Zalaegerszeg og Zalakaros renses mere vidtgående end sekundær rensning.
  - Ungarn har tilsidesat sine forpligtelser i henhold artikel 15 i direktiv 91/271, idet denne medlemsstat ikke har truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at sikre overvågning af udledninger fra rensningsanlæg for byspildevand i byområderne Békés, Dabas, Dunavarsány, Hódmezővásárhely, Keszthely, Kéthely, Kiskunhalas, Köröm, Marcali, Mezőtúr, Nagykőrös, Pilisvörösvár, Soltvadkert, Szécsény, Szentendre, Szentés, Szigetszentmiklós, Tököl, Tolna, Veresegyház, Zalaegerszeg og Zalakaros.

Retsforskrifter

Direktiv 91/271

- 2 Artikel 3, stk. 1, i direktiv 91/271 fastsætter:

»Medlemsstaterne skal sikre, at alle byområder bliver forsynet med kloaknet til opsamling af byspildevand

- senest den 31. december 2000 for byområder med over 15 000 personækvivalenter (PE), og
- senest den 31. december 2005 for byområder med mellem 2 000 og 15 000 PE.

For så vidt angår byspildevand, som udledes til vandrecipienter, der betragtes som »følsomme områder« som defineret i artikel 5, skal medlemsstaterne sikre, at der etableres kloaknet senest den 31. december 1998 for byområder med over 10 000 PE.

Hvor det ikke er velbegrundet at etablere et kloaknet, enten fordi det ikke vil gavne miljøet, eller fordi det vil medføre urimelige udgifter, anvendes der individuelle systemer eller andre egnede systemer, som sikrer samme miljøbeskyttelsesniveau.«

3 Artikel 4-7 i direktiv 91/271 fastsætter en række krav vedrørende rensning af byspildevand.

4 Dette direktivs artikel 4, stk. 1, fastsætter:

»Medlemsstaterne skal sikre, at byspildevand, der tilledes kloaknet, før udledningen underkastes sekundær rensning eller en tilsvarende rensning efter følgende plan:

- senest den 31. december 2000 for så vidt angår samtlige udledninger fra byområder med over 15 000 PE
- senest den 31. december 2005 for så vidt angår samtlige udledninger fra byområder med mellem 10 000 og 15 000 PE
- senest den 31. december 2005 for så vidt angår udledninger til ferskvand og flodmundinger fra byområder med mellem 2 000 og 10 000 PE.«

5 Direktivets artikel 5 har følgende ordlyd:

»1. Medlemsstaterne skal med henblik på anvendelsen af stk. 2 senest den 31. december 1993 kortlægge følsomme områder efter de kriterier, som er fastlagt i bilag II.

2. Medlemsstaterne sørger for, at byspildevand, der tilledes kloaknet, senest den 31. december 1998 renses mere vidtgående end beskrevet i artikel 4, før det udledes til følsomme områder, for så vidt angår alle udledninger fra byområder med over 10 000 PE.

[...]

4. Som alternativ behøver de krav til de enkelte anlæg, der er fastsat i stk. 2 og 3, ikke anvendes i følsomme områder, hvor det kan dokumenteres, at den procentvise nedbringelse af forurenende stoffer i den samlede mængde spildevand, der udledes til rensningsanlæg [for byspildevand] i det pågældende område, er mindst 75% for total phosphor og mindst 75% for total kvælstof.

[...]«

6 Samme direktivs artikel 10 bestemmer:

»Medlemsstaterne skal sikre, at de rensningsanlæg for byspildevand, der bygges for at efterkomme kravene i artikel 4, 5, 6 og 7, projekteres, opføres, drives og vedligeholdes således, at de har tilstrækkelig funktionsduelighed under alle normale lokale vejrforhold. [...]«

7 Artikel 15 i direktiv 91/271 fastsætter:

»1. De ansvarlige myndigheder eller relevante organer skal overvåge

- udledninger fra rensningsanlæg for byspildevand for i overensstemmelse med kontrolprocedurerne i bilag I, litra D, at sikre, at kravene i bilag I, litra B, overholdes
- mængden og sammensætningen af det slam, der bortskaffes til overfladevand.

2. De ansvarlige myndigheder eller relevante organer skal føre kontrol med vandrecipienter, der modtager udledninger fra rensningsanlæg for byspildevand og direkte udledninger efter artikel 13, i tilfælde, hvor det kan forventes, at recipientmiljøet vil blive påvirket i væsentlig grad.

[...]«

Tiltrædelsesakten af 2003

8 I akten vedrørende vilkårene for Den Tjekkiske Republik, Republikken Estlands, Republikken Cyperns, Republikken Letlands, Republikken Litauens, Republikken Ungarns, Republikken Maltas, Republikken Polens, Republikken Sloveniens og Den Slovakiske Republiks tiltrædelse og tilpasningerne af de traktater, der danner grundlag for Den Europæiske Union (EUT 2003, L 236, s. 33, herefter »tiltrædelsesakten af 2003«), fastsættes følgende i punkt 8. B. 1, litra a), i bilag X hertil:

»Som en undtagelse fra artikel 3, 4 samt artikel 5, stk. 2, i direktiv 91/271/EØF finder kravene til kloaknet og rensning af byspildevand ikke fuldt ud anvendelse i Ungarn før den 31. december 2015 i overensstemmelse med følgende mellemliggende mål:

- [I]nden den 31. december 2008 skal direktivet kunne overholdes i følsomme byområder med en befolkning på over 10000 [PE].
- [I]nden den 31. december 2010 skal direktivet kunne overholdes i normale byområder med en befolkning på over 15000 [PE].«

Den administrative procedure

- 9 Den 16. februar 2017 fremsendte Kommissionen en åbningsskrivelse til Ungarn, hvori den i det væsentlige anførte, at det fremgik af de oplysninger, som Kommissionen var i besiddelse af, at denne medlemsstat på de datoer, der var fastsat i tiltrædelsesakten af 2003, ikke opfyldte visse af de krav, der er fastsat i direktiv 91/271 for så vidt angår et vist antal ungarske byområder.
- 10 Den 21. april 2017 besvarede Ungarn denne åbningsskrivelse.
- 11 Da Kommissionen ikke var tilfreds med dette svar, fremsendte den den 8. december 2017 en begrundet udtalelse til Ungarn i henhold til artikel 258 TEUF, hvori den foreholdt denne medlemsstat at have tilsidesat sine forpligtelser i henhold til direktiv 91/271.
- 12 Den 13. februar 2018 besvarede Ungarn den begrundede udtalelse.
- 13 Da Kommissionen ikke fandt dette svar overbevisende, har den anlagt denne traktatbrudssag.

Om søgsmålet

- 14 Kommissionen har til støtte for søgsmålet fremsat fire klagepunkter, hvoraf det første vedrører tilsidesættelse af artikel 3 og 10 i direktiv 91/271, det andet tilsidesættelse af dette direktivs artikel 4 og 10, det tredje tilsidesættelse af direktivets artikel 5 og 10 og det fjerde tilsidesættelse af samme direktivs artikel 15.

Om det første klagepunkt vedrørende tilsidesættelse af artikel 3 og 10 i direktiv 91/271

Parternes argumentation

- 15 Kommissionen har for det første gjort gældende, at Ungarn har undladt at opfylde kravene i artikel 3, stk. 1, i direktiv 91/271 for så vidt angår byområderne Békés, Dabas, Dunavarsány, Hódmezővásárhely, Keszthely, Kéthely, Kiskunhalas, Köröm, Marcali, Mezőtúr, Nagykőrös, Pilisvörösvár, Soltvadkert, Szécsény, Szentendre, Szentes, Szigetszentmiklós, Tököl, Tolna, Veresegyház, Zalaegerszeg og Zalakaros.
- 16 For det første viser de oplysninger, som Kommissionen er i besiddelse af, nemlig, at der på de datoer, der er fastsat i punkt 8. B. 1, litra a), i bilag X til tiltrædelsesakten af 2003, i samtlige byområder på vedvarende vis og i betydeligt omfang blev anvendt individuelle systemer til opsamling af byspildevand. Derudover er tilslutningen til kloaknettene til opsamling af sådant spildevand, hvor sådanne systemer findes, lav i samtlige nævnte byområder.
- 17 For det andet er den vedvarende og betydelige anvendelse af individuelle systemer til opsamling af byspildevand i de berørte byområder ikke i overensstemmelse med de krav, der er fastsat i artikel 3, stk. 1, i direktiv 91/271. Denne bestemmelse fastsætter nemlig i første og andet afsnit, at de nævnte byområder som hovedregel skal være forsynet med kloaknet til opsamling af byspildevand, og i tredje afsnit, at det alene er i tilfælde, hvor det af miljømæssige eller økonomiske årsager ikke er velbegrunderet at etablere sådanne kloaknet, at der undtagelsesvis på visse betingelser kan anvendes individuelle systemer. I det foreliggende tilfælde har Ungarn imidlertid aldrig godtgjort, at det ikke er velbegrunderet at etablere kloaknet i de berørte byområder. Denne medlemsstat har desuden heller ikke påvist, at den ungarske lovgivning om anvendelsen af individuelle systemer til opsamling af byspildevand gør det muligt at garantere, at disse systemer sikrer et miljøbeskyttelsesniveau, der er identisk med det, der sikres ved kloaknettene.
- 18 Kommissionen har for det andet i det væsentlige gjort gældende, at eftersom de pågældende byområder ikke er udstyret med kloaknet, der opfylder kravene i artikel 3, stk. 1, i direktiv 91/271, kan Ungarn følgelig heller ikke anses for at opfylde de krav, der finder anvendelse på rensningsanlæg i henhold til dette direktivs artikel 10.
- 19 Ungarn har heroverfor for det første i det væsentlige anført, at spørgsmålet om, hvorvidt de krav, der er fastsat i artikel 3, stk. 1, i direktiv 91/271, er opfyldt, skal vurderes i lyset af begrebet byområde som defineret i dette direktiv.
- 20 For det andet hviler dette klagepunkt på en fejlagtig fortolkning af artikel 3, stk. 1, i direktiv 91/271. Det følger nemlig af denne bestemmelse, at opsamling af byspildevand kan sikres ikke alene ved hjælp af kloaknet, men også gennem individuelle systemer. Selv om opsamling af byspildevand ifølge Domstolens faste praksis udgør en forpligtelse til et præcist resultat, der er formuleret klart og utvetydigt, kan denne forpligtelse overholdes ved hjælp af samtlige disse systemer, forudsat dels at anvendelsen af individuelle systemer er velbegrunderet, dels at de sidstnævnte systemer sikrer samme miljøbeskyttelsesniveau som det, der sikres ved hjælp af kloaknet.
- 21 For det tredje er disse forskellige betingelser opfyldt i den foreliggende sag.

Domstolens bemærkninger

- 22 Det første klagepunkt kan opdeles i to led.
- 23 Hvad angår dette klagepunkts første led om tilsidesættelse af artikel 3, stk. 1, i direktiv 91/271 skal det bemærkes, at dette stykkes to første afsnit pålægger medlemsstaterne at sikre, at alle byområder forsynes med kloaknet til opsamling af byspildevand senest på visse datoer, der er fastsat i disse afsnit. Tredje afsnit i nævnte stykke bestemmer, at hvor det ikke er velbegrundet at etablere et kloaknet, enten fordi det ikke vil gavne miljøet, eller fordi det vil medføre urimelige udgifter, anvendes der individuelle systemer eller andre egnede systemer, som sikrer samme miljøbeskyttelsesniveau.
- 24 Indledningsvis følger det af ordlyden og opbygningen af dette direktivs artikel 3, stk. 1, at denne bestemmelse pålægger medlemsstaterne en forpligtelse til et præcist resultat, der er formuleret klart og utvetydigt, med henblik på, at alle byområder, der henhører under dette direktiv, forsynes med et kloaknet, der gør det muligt at opsamle alt det byspildevand, som byområderne genererer (dom af 6.11.2014, Kommissionen mod Belgien, C-395/13, EU:C:2014:2347, præmis 31, og af 5.3.2020, Kommissionen mod Cypern (Opsamling og rensning af byspildevand), C-248/19, EU:C:2020:171, præmis 27).
- 25 Det skal dernæst bemærkes, at det udelukkende som en undtagelse fra denne forpligtelse er tilladt at anvende individuelle kloaknet til opsamling af byspildevand (jf. i denne retning dom af 6.11.2014, Kommissionen mod Belgien, C-395/13, EU:C:2014:2347, præmis 36).
- 26 Endelig fremgår det af artikel 3, stk. 1, tredje afsnit, i direktiv 91/271, at anvendelsen af sådanne individuelle systemer i et givent byområde kun er mulig, hvis to kumulative betingelser er opfyldt. Dels skal den berørte medlemsstat godtgøre, at det ikke er velbegrundet at etablere et kloaknet i et givent byområde af miljømæssige eller økonomiske årsager. Dels påhviler det den berørte medlemsstat, såfremt dette forudgående krav er opfyldt, at godtgøre, at de individuelle systemer til opsamling af byspildevand eller andre egnede systemer, som anvendes i stedet for et kloaknet, sikrer samme miljøbeskyttelse som den, der sikres ved et kloaknet (jf. i denne retning dom af 31.5.2018, Kommissionen mod Italien, C-251/17, EU:C:2018:358, præmis 37).
- 27 I det foreliggende tilfælde skal det for det første konstateres, at Ungarn ikke har bestridt, at der vedvarende og i betydeligt omfang anvendes individuelle systemer til opsamling af byspildevand i de byområder, der er omfattet af det første klagepunkt. Denne situation skal derfor anses for at være godtgjort.
- 28 For det andet har denne medlemsstat hverken gjort gældende eller påvist, at situationen for ethvert af de berørte byområder kan forklares med, at anvendelsen af kloaknet til opsamling af byspildevand af miljømæssige eller økonomiske årsager ikke er velbegrundet. Ungarn har nemlig begrænset sig til i det væsentlige at gøre gældende, at de individuelle systemer til opsamling af byspildevand, som anvendes i stedet for de nævnte kloaknet, er underlagt retlige og tekniske betingelser for installation og drift, som gør det muligt at antage, at anvendelsen heraf er velbegrundet. Ungarn har imidlertid med denne argumentation ikke fremført nogen miljømæssige eller økonomiske grunde, der godtgør, at det ikke er velbegrundet at anvende kloaknet.
- 29 Det følger heraf, at det første klagepunkts første led skal tages til følge.

- 30 Hvad angår det første klagepunkts andet led om tilsidesættelse af artikel 10 i direktiv 91/271 skal det bemærkes, at denne artikel pålægger medlemsstaterne at sikre, at de rensningsanlæg for byspildevand, der bygges for at efterkomme kravene i dette artikel 4-7, projekteres, opføres, drives og vedligeholdes således, at de har tilstrækkelig funktionsduelighed under alle normale lokale vejrforhold.
- 31 Som det fremgår af ordlyden af nævnte artikel 10, supplerer den forpligtelse, som bestemmelsen pålægger medlemsstaterne med hensyn til rensningsanlæg, de forpligtelser, der i henhold til 4-7 i direktiv 91/271 påhviler medlemsstaterne med hensyn til rensning af byspildevand. De rensningsanlæg, som medlemsstaterne i henhold til dette direktivs artikel 10 skal forsynes med, skal således projekteres, opføres, drives og vedligeholdes på en sådan måde, at de overholder de krav, der gælder for rensning af byspildevand i henhold til direktivets 4-7 fra det tidspunkt, hvor vandet tilføres de kloaknet, der skal etableres i henhold til samme direktivs artikel 3.
- 32 Domstolen har i denne henseende gentagne gange fastslået, at den forpligtelse, som artikel 10 i direktiv 91/271 pålægger medlemsstaterne med hensyn til rensningsanlæg for byspildevand, forudsætter, at kravene i dette direktivs 4-7 vedrørende rensning af byspildevand er opfyldt, hvilket indebærer, at denne forpligtelse ikke kan anses for opfyldt, medmindre de forudgående krav er opfyldt (dom af 19.7.2012, Kommissionen mod Italien, C-565/10, EU:C:2012:476, præmis 41-44, og af 6.10.2021, Kommissionen mod Italien (Ordning for opsamling og rensning af byspildevand), C-668/19, EU:C:2021:815, præmis 94).
- 33 Under hensyn til sammenhængen mellem bestemmelserne i artikel 4-7 i direktiv 91/271 og direktivets artikel 3 har Domstolen ligeledes fastslået, at disse bestemmelser skal anses for ikke at være opfyldt, når forpligtelsen til på forhånd at sikre, at ethvert byområde, der er omfattet af artikel 3, er forsynet med et kloaknet, der kan opsamle alt det byspildevand, som dette byområde frembringer, ikke er overholdt (jf. for så vidt angår dette direktivs artikel 4 dom af 25.10.2007, Kommissionen mod Grækenland, C-440/06, EU:C:2007:642, præmis 25, og af 4.5.2017, Kommissionen mod Det Forenede Kongerige, C-502/15, EU:C:2017:334, præmis 46, og, hvad angår samme direktivs artikel 5 dom af 28.3.2019, Kommissionen mod Irland (Ordning for opsamling og rensning af spildevand), C-427/17, EU:C:2019:269, præmis 166 og 184).
- 34 I mangel af sådanne kloaknet til opsamling af byspildevand som dem, der er foreskrevet i artikel 3 i direktiv 91/271, kan rensningsanlæg for byspildevand i modsætning til, hvad der er foreskrevet i dette direktivs artikel 10, følgelig ikke anses for at være projekteret, opført, drevet og vedligeholdt på en sådan måde, at de opfylder kravene i nævnte direktivs 4-7.
- 35 Henset til sammenhængen mellem alle disse artikler medfører tilsidesættelsen af artikel 3, stk. 1, i direktiv 91/271 således en tilsidesættelse af dette direktivs artikel 10.
- 36 Eftersom Ungarn i det foreliggende tilfælde, således som det fremgår af denne doms præmis 23-29, har tilsidesat forpligtelsen i artikel 3, stk. 1, i direktiv 91/271, må det konkluderes, at denne medlemsstat ligeledes har tilsidesat forpligtelsen i dette direktivs artikel 10.
- 37 Heraf følger, at det første klagepunkts andet led ligeledes er begrundet, og at dette klagepunkt følgelig skal tages til følge i dets helhed.

Om det andet og det tredje klagepunkt vedrørende tilsidesættelse af artikel 4, 5 og 10 i direktiv 91/271

- 38 Til forskel fra det første klagepunkt, der vedrører et spørgsmål om opsamling af byspildevand i de byområder, der er omfattet af nærværende søgsmål, vedrører det andet og det tredje klagepunkt begge et spørgsmålet om rensning af byspildevand i de nævnte byområder, og de skal derfor undersøges samlet.

Parternes argumentation

- 39 Inden for rammerne af det andet klagepunkt har Kommissionen gjort gældende, at Ungarn ikke har opfyldt kravene i artikel 4, stk. 1, i direktiv 91/271 for så vidt angår byområderne Békés, Dabas, Dunavarsány, Hódmezővásárhely, Keszthely, Kéthely, Kiskunhalas, Köröm, Marcali, Mezőtúr, Nagykovács, Pilisvörösvár, Soltvadkert, Szécsény, Szentendre, Szentés, Szigetszentmiklós, Tököl, Tolna, Veresegyház, Zalaegerszeg og Zalakaros.
- 40 I denne henseende har Kommissionen indledningsvis anført, at denne bestemmelse pålægger medlemsstaterne at sikre, at byspildevand, der tilledes kloaknet, før udledningen underkastes sekundær rensning eller en tilsvarende rensning.
- 41 Kommissionen er dernæst af den opfattelse, at overholdelsen af denne forpligtelse indebærer, at de kloaknet, som alle byområder skal forsynes med, fuldt ud og effektivt sikrer, at byspildevand underkastes sekundær eller tilsvarende rensning.
- 42 Endelig har Kommissionen i det væsentlige anført, at eftersom de berørte byområder i det foreliggende tilfælde ikke er forsynet med kloaknet, som overholder kravene i artikel 3, stk. 1, i direktiv 91/271, skal disse kloaknet følgelig anses for heller ikke at overholde de krav, der er fastsat i henholdsvis artikel 4, stk. 1, og artikel 10 i dette direktiv.
- 43 Inden for rammerne af det tredje klagepunkt har Kommissionen gjort gældende, at Ungarn ikke har opfyldt de strengere krav, der finder anvendelse på byområder beliggende i følsomme områder i henhold til artikel 5, stk. 2, i direktiv 91/271, for så vidt angår byområderne Keszthely, Kéthely, Marcali, Zalaegerszeg og Zalakaros. Den argumentation, som Kommissionen har fremført til støtte for dette standpunkt, svarer i det væsentlige til den, der ligger til grund for det andet klagepunkt. Kommissionen har imidlertid desuden gjort gældende, at den bestemmelse, som den har påberåbt sig en tilsidesættelse af, finder anvendelse på de omhandlede byområder. Ungarn kan nemlig ikke påberåbe sig undtagelsen i artikel 5, stk. 4, i direktiv 91/271, eftersom medlemsstaten ikke har godtgjort, at den har opfyldt kravene i denne henseende. Desuden kan denne undtagelse kun påberåbes, såfremt dette direktivs artikel 3 forinden er overholdt.
- 44 Ungarn har indledningsvis anført, at for så vidt som Kommissionens første klagepunkt er ugrundet, kan det ikke forholde sig anderledes med hensyn til det andet klagepunkt.
- 45 Selv om det dernæst og under alle omstændigheder antages, at en del af det byspildevand, der genereres af de pågældende byområder, ikke opsamles af et kloaknet, transporteres dette ikke desto mindre fra de individuelle systemer, som har opsamlet vandet, til rensningsanlæg, hvor vandet renses i overensstemmelse med kravene i artikel 4, stk. 1, i direktiv 91/271.

46 Endelig skal det tredje klagepunkt forkastes, for så vidt som Ungarn har besluttet at anvende undtagelsen i artikel 5, stk. 4, i direktiv 91/271, og Kommissionen ikke har modsat sig denne beslutning, og idet alle de betingelser, der kræves opfyldt for at kunne påberåbe sig denne undtagelse, er opfyldt.

Domstolens bemærkninger

47 Det bemærkes for det første, at artikel 4, stk. 1, i direktiv 91/271 bestemmer, at medlemsstaterne skal sikre, at byspildevand, der tilledes kloaknet, før udledningen underkastes sekundær rensning eller en tilsvarende rensning.

48 Dette direktivs artikel 5, stk. 2, fastsætter, at medlemsstaterne sørger for, at byspildevand, der tilledes kloaknet, i følsomme områder renses mere vidtgående end beskrevet i dette direktivs artikel 4, stk. 1.

49 Som det fremgår af Domstolens retspraksis, pålægger disse bestemmelser medlemsstaterne en forpligtelse til at sikre, at alt byspildevand, der tilledes kloaknet, underkastes sekundær rensning eller en tilsvarende rensning (jf. i denne retning dom af 7.5.2009, Kommissionen mod Portugal, C-530/07, EU:C:2009:292, præmis 53 og 56), og i følsomme områder renses mere vidtgående end den sekundære eller tilsvarende rensning (jf. i denne retning dom af 6.10.2021, Kommissionen mod Italien (Ordning for opsamling og rensning af byspildevand), C-668/19, EU:C:2021:815, præmis 63).

50 Henset til den sammenhæng, der, som anført i denne doms præmis 33, knytter de nævnte bestemmelser til artikel 3 i direktiv 91/271, skal disse anses for ikke at være overholdt, når den forpligtelse til at opnå et vist resultat, som medlemsstaterne indledningsvis skal leve op til for så vidt angår etablering af kloaknet til opsamling af byspildevand, ikke overfyldes.

51 Det følger heraf, at idet Ungarn i det foreliggende tilfælde har undladt at opfylde forpligtelsen i artikel 3, stk. 1, i direktiv 91/271, for så vidt angår de byområder, der er omfattet af nærværende søgsmål, skal Ungarn a fortiori anses for at have undladt at opfylde de forpligtelser, der er fastsat i henholdsvis artikel 4, stk. 1, og artikel 5, stk. 2, i dette direktiv.

52 Selv om det for det andet er korrekt, at artikel 5, stk. 4, i direktiv 91/271 fastsætter, at de krav, der gælder for et rensningsanlæg i henhold til bl.a. denne artikels stk. 2, ikke nødvendigvis finder anvendelse på følsomme områder, skal det, selv om det kan påvises, at visse krav i dette stk. 4 er opfyldt, i det foreliggende tilfælde konstateres, at Ungarn har begrænset sig til at gøre gældende, at disse krav er opfyldt uden med konkrete, præcise og fuldstændige beviser at godtgøre, i hvilket omfang de nævnte krav konkret og faktisk er blevet opfyldt rettidigt i forhold til de følsomme områder, som dette søgsmål vedrører.

53 Hvad for det tredje og endelig angår artikel 10 i direktiv 91/271 skal det bemærkes, at henset til den sammenhæng, der, som anført i denne doms præmis 31 og 32, knytter denne artikel 10 til direktivets 4-7, skal den forpligtelse, som bestemmelsen pålægger medlemsstaterne for så vidt angår rensningsanlæg for byspildevand, anses for ikke at være opfyldt, når de krav, som artikel 4-7 pålægger medlemsstaterne med hensyn til rensning af byspildevand, ikke er overholdt.

54 Henset til konstateringerne i denne doms præmis 36 og 51 følger det heraf, at Ungarn i det foreliggende tilfælde skal anses for at have undladt at opfylde den nævnte forpligtelse.

55 Det følger heraf, at det andet og det tredje klagepunkt skal tages til følge.

Om det fjerde anbringende om tilsidesættelse af artikel 15 i direktiv 91/271

Parternes argumentation

56 Kommissionen har anført, at den i den begrundede udtalelse konkluderede, at Ungarn har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 15 i direktiv 91/271, idet medlemsstaten ikke ved hjælp af ajourførte data, der opfylder de krav, som denne artikel henviser til, har godtgjort, at den har opfyldt sin forpligtelse til at overvåge udledninger fra rensningsanlæg, der findes i de byområder, der er omfattet af nærværende søgsmål.

57 Ungarn har gjort gældende, at denne medlemsstat har opfyldt de nævnte forpligtelser.

Domstolens bemærkninger

58 I henhold til artikel 21 i statuten for Den Europæiske Unions Domstol og artikel 120, litra c), i Domstolens procesreglement skal en stævning bl.a. indeholde en kort fremstilling af søgsmålsgrundene. Det følger heraf, at enhver stævning indgivet af Kommissionen i henhold til artikel 258 TEUF ikke blot skal angive de præcise klagepunkter, som Domstolen skal tage stilling til, men ligeledes i en tilstrækkeligt klar og præcis form indeholde de væsentlige retlige og faktiske omstændigheder, som hvert enkelt klagepunkt støttes på, idet en manglende overholdelse af disse krav efter omstændighederne medfører, at stævningen eller et af klagepunkterne skal afvises (jf. i denne retning dom af 10.12.2009, Kommissionen mod Det Forenede Kongerige, C-390/07, EU:C:2009:765, præmis 339 og den deri nævnte retspraksis).

59 I det foreliggende tilfælde må det imidlertid konstateres, at hvad angår dette klagepunkt har Kommissionen ikke fremført nogen retlige eller faktiske argumenter, der kan opfylde disse betingelser, men i det væsentlige begrænset sig til at henvise til konstateringerne og vurderingerne i den begrundede udtalelse.

60 Det fjerde klagepunkt skal følelig afvises.

61 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal følgende fastslås:

- Ungarn har tilsidesat sine forpligtelser i henhold artikel 3 og 10 i direktiv 91/271, idet denne medlemsstat ikke har truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at sikre, at byområderne Békés, Dabas, Dunavarsány, Hódmezővásárhely, Keszthely, Kéthely, Kiskunhalas, Köröm, Marcali, Mezőtúr, Nagykovács, Pilisvörösvár, Soltvadkert, Szécsény, Szentendre, Szentes, Szigetszentmiklós, Tököl, Tolna, Veresegyház, Zalaegerszeg og Zalakaros er forsynet med kloaknet til opsamling af byspildevand og tilsluttet disse kloaknet.
- Ungarn har tilsidesat sine forpligtelser i henhold artikel 4 og 10 i direktiv 91/271, idet denne medlemsstat for så vidt angår byområderne Békés, Dabas, Dunavarsány, Hódmezővásárhely, Keszthely, Kéthely, Kiskunhalas, Köröm, Marcali, Mezőtúr, Nagykovács, Pilisvörösvár, Soltvadkert, Szécsény, Szentendre, Szentes, Szigetszentmiklós, Tököl, Tolna, Veresegyház, Zalaegerszeg og Zalakaros ikke har truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at

sikre, at byspildevand, der tilledes kloaknet, før udledningen underkastes sekundær rensning eller en tilsvarende rensning.

- Ungarn har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 5 og 10 i direktiv 91/271, idet denne medlemsstat ikke har truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at sikre, at byspildevand, der tilledes kloaknet, før udledningen underkastes sekundær rensning eller en tilsvarende rensning i byområderne Keszthely, Kéthely, Marcali, Zalaegerszeg og Zalakaros.

Sagsomkostninger

- 62 I henhold til procesreglementets artikel 138, stk. 3, bærer hver part sine egne omkostninger, hvis hver af parterne henholdsvis taber eller vinder på et eller flere punkter. Domstolen kan dog, hvis dette efter omstændighederne findes begrundet, beslutte, at en part, ud over at bære sine egne omkostninger, skal betale en del af modpartens omkostninger.
- 63 Da Ungarn i det væsentlige har tabt sagen for så vidt angår medlemsstatens påstande, bør det pålægges denne at bære sine egne omkostninger og betale tre fjerdedele af Kommissionens omkostninger. Kommissionen bærer en fjerdedel af sine egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Syvende Afdeling):

- 1) Ungarn har tilsidesat sine forpligtelser i henhold artikel 10 i direktiv 91/271, idet denne medlemsstat ikke har truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at sikre, at byområderne Békés, Dabas, Dunavarsány, Hódmezővásárhely, Keszthely, Kéthely, Kiskunhalas, Köröm, Marcali, Mezőtúr, Nagykőrös, Pilisvörösvár, Soltvadkert, Szécsény, Szentendre, Szentes, Szigetszentmiklós, Tököl, Tolna, Veresegyház, Zalaegerszeg og Zalakaros er forsynet med kloaknet til opsamling af byspildevand og tilsluttet disse kloaknet.**
- 2) Ungarn har tilsidesat sine forpligtelser i henhold artikel 4 og 10 i direktiv 91/271, idet denne medlemsstat for så vidt angår byområderne Békés, Dabas, Dunavarsány, Hódmezővásárhely, Keszthely, Kéthely, Kiskunhalas, Köröm, Marcali, Mezőtúr, Nagykőrös, Pilisvörösvár, Soltvadkert, Szécsény, Szentendre, Szentes, Szigetszentmiklós, Tököl, Tolna, Veresegyház, Zalaegerszeg og Zalakaros ikke har truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at sikre, at byspildevand, der tilledes kloaknet, før udledningen underkastes sekundær rensning eller en tilsvarende rensning.**
- 3) Ungarn har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 5 og 10 i direktiv 91/271, idet denne medlemsstat ikke har truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at sikre, at byspildevand, der tilledes kloaknet, før udledningen underkastes sekundær rensning eller en tilsvarende rensning i byområderne Keszthely, Kéthely, Marcali, Zalaegerszeg og Zalakaros.**
- 4) I øvrigt frifindes Ungarn.**
- 5) Ungarn bærer sine egne omkostninger og betaler tre fjerdedele af Europa-Kommissionens omkostninger.**
- 6) Kommissionen bærer en tredjedel af sine egne omkostninger.**

Underskrifter